

Finansal İnovasyon Kapsamında Dijital Bankacılığın Para ve Sermaye Piyasalarına Etkileri

Naci Yılmaz¹

Özet

Son zamanlarda finansal inovasyon kapsamında dijital bankacılığın para ve sermaye piyasalarına yönelik etkilerini inceleyen araştırma sayısında artış olmuş ve bu konu araştırmacıların ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu araştırmanın amacı, son yıllarda gündelik hayatımızda varlığını iyice hissettiren, finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın, para ve sermaye piyasalarına yönelik olarak ortaya çıkan ve kategorik olarak birbirinden farklı etkilerini açıklamaktır. Araştırmanın yöntemi olarak, ilgili alandaki çalışmaların sistematik literatür analizi gerçekleştirilmiş; eldeki bulgular karşılaştırılarak ortak temalar ve araştırma boşlukları ortaya konulmuştur. Çalışmada, uluslararası literatürdeki güncel araştırmaların tematik/kavramsal çözümlemesi yapılarak içerik analizi yapılmıştır. Finansal inovasyona dayalı dijital bankacılığın para ve sermaye piyasalarına yönelik etkileri başlıca üç alanda yoğunlaşmakta olup, bunları; verimlilik, likidite ve fiyatlama üzerindeki etkiler, bankalar ve sermaye tahsisi üzerindeki etkiler ve nihayet yatırımcı davranışları ile piyasa dinamikleri üzerindeki etkiler şeklinde sınıflandırabiliriz. Literatür incelemesi, fintek, dijital bankacılık ve daha geniş anlamda dijital dönüşümün hisse senedi piyasaları ile bankacılık sektöründe çok boyutlu ve çift yönlü etkiler yarattığını göstermektedir. İncelenen çalışmalar, bu teknolojilerin işlem hızını artırdığını, maliyetleri azalttığını, piyasa erişimini genişlettiğini, likiditeyi ve şeffaflığı güçlendirdiğini, fiyat oluşumu ve risk yönetimi süreçlerini iyileştirdiğini ve bazı koşullarda bankaların performansı ile rekabet gücünü desteklediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, aynı literatür fintek temelli yeniliklerin hisse senedi fiyat oynaklığını artırabildiğini, kriz dönemlerinde volatilité yayılımını güçlendirebildiğini, siber güvenlik, veri mahremiyeti ve düzenleyici uyum alanlarında yeni kırılma noktaları doğurduğunu ve yatırımcı tepkilerinin her zaman tek yönlü olumlu olmadığını da göstermektedir.

1 Doç. Dr., Doğuş Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İngilizce İktisat Bölümü, nyilmaz@dogus.edu.tr ORCID No: 0000-0003-0107-6448.

1. Giriş

Finansal inovasyon ve onun bir parçası olarak kabul edilen dijitalleşme, para ve sermaye piyasalarından oluşan finansal piyasalarda hizmet etkinliğini her geçen gün daha fazla artırmaktadır. Piyasalarda ortaya çıkan bu etkinlik artışı, finansal ürünlere erişebilirliği ve likiditeyi olumlu etkilemektedir. Bununla birlikte, finansal inovasyon ve dijitalleşmenin piyasalarda volatilité düzeyini, siber saldırılara maruz kalma riskini ve finansal ürünlere erişimde birtakım eşitsizliklere yol açma olasılıkları gibi bazı sorunları da bünyesinde barındırmaktadır. Finansal teknolojilerde yaşanan hızlı gelişmeler, bankacılık ve sermaye piyasalarının işleyişini köklü biçimde dönüştürmektedir. Özellikle fintek (finansal teknolojiler) uygulamaları, dijital bankacılık, yapay zekâ, blockchain, büyük veri ve algoritmik işlem sistemleri; finansal hizmetlerin sunumunda hız, erişilebilirlik, şeffaflık ve verimlilik gibi unsurları yeniden tanımlamaktadır. Bu dönüşüm, yalnızca finansal kurumların operasyonel yapısını değil, aynı zamanda yatırımcı davranışlarını, piyasa likiditesini, hisse senedi fiyatlamalarını ve risk yönetimi süreçlerini de doğrudan etkilemektedir. Dijitalleşmenin finansal piyasalara sağladığı avantajlar arasında işlem maliyetlerinin azalması, fiyat oluşumunun iyileşmesi, bilgiye erişimin kolaylaşması ve finansal kapsayıcılığın artması öne çıkarken; artan piyasa oynaklığı, siber güvenlik tehditleri, veri mahremiyeti sorunları ve düzenleyici uyum gereklilikleri bu dönüşümün beraberinde getirdiği temel zorluklar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, fintek ve dijital dönüşümün hisse senedi piyasaları ile bankacılık sektörü üzerindeki etkilerinin çok boyutlu olarak değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Bu yüzden, konuyla ilgili bilimsel araştırmaların artırılması ve ayrıca kapsamlı yasal düzenlemelerin uygulanmaya alınması, dijital dönüşümün daha sağlıklı gerçekleşmesinde çok önemlidir. Bu araştırmanın amacı, son yıllarda gündelik hayatımızda varlığını iyice hissettiren, finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın, sermaye ve para piyasaları üzerindeki farklı etkilerini açıklamaktır. Araştırmanın yöntemi olarak, ilgili alandaki çalışmaların sistematik literatür analizi gerçekleştirilmiş; eldeki bulgular karşılaştırılarak ortak temalar ve araştırma boşlukları ortaya konulmuştur. Çalışmada, uluslararası literatürdeki güncel araştırmaların tematik/kavramsal çözümlemesi yapılarak içerik analizi yapılmıştır.

2. Literatür Taraması

Literatürün genel değerlendirmesi, fintek, dijital bankacılık ve daha geniş anlamda dijital dönüşümün hisse senedi piyasaları ile bankacılık sektöründe çok boyutlu ve çift yönlü etkiler yarattığını göstermektedir. İncelenen çalışmalar, bu teknolojilerin işlem hızını artırdığını, maliyetleri azalttığını, piyasa erişimini

genişlettiğini, likiditeyi ve şeffaflığı güçlendirdiğini, fiyat oluşumu ve risk yönetimi süreçlerini iyileştirdiğini ve bazı koşullarda bankaların performansı ile rekabet gücünü desteklediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, aynı literatür fintek temelli yeniliklerin hisse senedi fiyat oynaklığını artırabildiğini, kriz dönemlerinde volatilité yayılımını güçlendirebildiğini, siber güvenlik, veri mahremiyeti ve düzenleyici uyum alanlarında yeni kırılma noktaları doğurduğunu ve yatırımcı tepkilerinin her zaman tek yönlü olumlu olmadığını da göstermektedir. Özellikle fintek yatırımları, birleşme ve satın almalar, dijital kredi platformları, yapay zekâ ve blockchain uygulamalarının etkileri; piyasa yapısı, kurum ölçeği, kriz koşulları ve düzenleyici çerçevenin niteliğine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu doğrultuda literatür, dijitalleşmenin finansal piyasalar ve bankacılık sistemi için güçlü bir dönüşüm ve değer yaratma potansiyeli taşıdığını; ancak bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde gerçekleşebilmesi için etkin risk yönetimi, güçlü siber güvenlik altyapısı, uyumlu düzenleyici politikalar ve stratejik teknoloji yatırımlarının birlikte geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Li vd. (2017)'e göre, ekonometrik panel veri regresyon analizine dayalı bulgular, fintek girişimlerinin geleneksel perakende bankaların hisse senedi getirileriyle pozitif bir ilişki gösterdiğini ortaya koymaktadır. Fintek fonlamasındaki büyüme, bankaların hisse senedi performansını destekleyici yönde etki etse de, bu ilişkinin sektör düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür. Bu durum, fintek ile geleneksel bankacılık arasında tamamlayıcılık potansiyeli bulunduğunu, ancak bu etkinin daha geniş endüstri ölçeğinde güçlü bir şekilde doğrulanmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, fintek girişimlerinin perakende bankaların hisse senedi getirileri üzerindeki etkisi umut verici olsa da, sektör genelinde daha sağlam kanıtlar elde edilmesi için ileri araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Carlini vd. (2021)'ye göre, ampirik veri analizine dayalı bulgular, bankaların fintek firmalarına yaptıkları yatırımların özellikle genç ve teknoloji odaklı şirketlerde olumsuz anormal hisse senedi getirilerine yol açtığını göstermektedir. Bu yatırımlar, piyasa tarafından riskli ve belirsiz olarak algılanmakta, dolayısıyla yatırımcıların beklentilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, bankaların birden fazla fintek firmasına yatırım yapması bu negatif etkinin daha da güçlenmesine neden olmaktadır. Sonuçlar, bankaların fintek yatırımlarının hisse senedi piyasasında beklenen sinerjii yaratmak yerine kısa vadede değer kaybına yol açabileceğini ortaya koymakta ve finansal kurumların yatırım stratejilerinde dikkatli bir risk değerlendirmesi yapmalarının önemini vurgulamaktadır.

Cappa vd. (2022)'e göre, vaka çalışmasına dayalı analizler, bankaların fintek firmalarıyla gerçekleştirdiği birleşme ve satın alma (M&A) duyurularının hisse senedi piyasasında olumlu tepkiler yarattığını ve bu tepkilerin bankaların

gelecekteki kâr beklentilerini güçlendirdiğini göstermektedir. Fintek firmalarıyla yapılan M&A işlemleri, piyasada yenilikçi teknolojilerin entegrasyonu ve hizmet çeşitliliğinin artacağı yönünde algı oluşturmuş, bu da yatırımcıların beklentilerini pozitif yönde etkilemiştir. Sonuçlar, fintek ile geleneksel bankacılık arasındaki stratejik işbirliklerinin yalnızca kısa vadeli piyasa reaksiyonlarını değil, aynı zamanda uzun vadeli kârlılık potansiyelini de artırabileceğini ortaya koymaktadır. Böylece, fintek odaklı M&A faaliyetleri bankaların rekabet gücünü ve finansal performansını sürdürülebilir biçimde geliştiren önemli bir stratejik araç olarak öne çıkmaktadır.

Ha (2022)'ya göre, ekonometrik analiz bulguları, Avrupa ülkelerinde dijitalleşmenin finansal piyasalar ve kurumların gelişimini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. İş dünyası ve kamu sektöründeki dijitalleşme, finansal piyasa derinliğini ve etkinliğini artırırken, e-ticaret ve e-devlet uygulamaları uzun vadeli finansal gelişimi desteklemiştir. Bu süreç, finansal hizmetlerin daha verimli ve şeffaf hale gelmesini sağlarken aynı zamanda finansallaşmaya erişimi daraltarak kaynakların daha etkin kullanılmasına katkıda bulunmuştur. Dolayısıyla dijitalleşme, Avrupa'da finansal piyasaların dönüşümünde hem piyasa derinliği ve etkinliği hem de uzun vadeli sürdürülebilirlik açısından belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Tashtamirov (2023)'e göre, vaka çalışması analizine dayalı bulgular, dijital finansal teknolojilerin bankacılık sistemlerinde verimliliği ve erişilebilirliği artırdığını göstermektedir. Mobil bankacılık ve blockchain gibi teknolojiler, işlem süreçlerini hızlandırarak maliyetleri düşürmüş ve finansal hizmetlere daha geniş kitlelerin erişimini sağlamıştır. Bununla birlikte, bu dönüşüm beraberinde veri güvenliği ve mahremiyetle ilgili ciddi endişeleri de gündeme getirmiştir. Bankacılık sistemlerinde dijitalleşmenin etkisi, bir yandan etkinlik ve erişim açısından önemli kazanımlar sunarken diğer yandan güvenlik ve düzenleme boyutlarında yeni risklerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla dijital finansal teknolojilerin benimsenmesi, bankacılık sektöründe sürdürülebilir gelişim için dengeli bir risk yönetimi ve güçlü bir yönetim çerçevesiyle desteklenmelidir.

Jaya (2024)'ya göre, fintek ve dijital bankacılık alanındaki yenilikler, Endonezya'daki halka açık dijital bankaların hisse senedi piyasalarında belirgin etkiler yaratmaktadır. Bu çalışmada, dijital bankaların hisse senedi fiyatları ve işlem hacimleri üzerine yapılan ampirik, nicel veri analizi, teknolojik inovasyonların piyasa dinamiklerini nasıl dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Bulgular, fintek yeniliklerinin işlem hacimlerini anlamlı biçimde artırdığını ve hisse senedi fiyat oynaklığını yükselttiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, dijital bankaların geleceğini şekillendirmede teknolojik inovasyonların kritik rolünü

vurgulamakta ve yatırımcı davranışlarının, finansal teknolojilerle doğrudan bağlantılı olarak değiştiğini ortaya koymaktadır.

Wu vd. (2024)'e göre, farklılıkların farkı (difference-in-differences) yöntemine dayalı ampirik analizler, bankacılık dijitalleşmesinin sermaye tahsisini yüksek riskli sektörlerden daha düşük riskli sektörler yönelttiğini ve böylece bankaların risk düzeyini azalttığını göstermektedir. Dijital kredi platformlarının yaygınlaşması, kredi kayıplarının daha zamanında tanınmasını ve bankaların operasyonel performansında iyileşmeler sağlarken, özellikle şehir ve kırsal ticari bankalarda şeffaflığı artırarak politik baskıların azalmasına katkıda bulunmuştur. Bu bulgular, dijitalleşmenin yalnızca sermayenin yeniden tahsisini kolaylaştırmakla kalmayıp aynı zamanda bankaların risk yönetimi ve finansal istikrarını güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, bankacılık dijitalleşmesi finansal sistemde etkinlik, şeffaflık ve sürdürülebilirlik açısından kritik bir dönüşüm aracı olarak öne çıkmaktadır.

Priyadarshi vd. (2024)'e göre, anket ve veri analizine dayalı bulgular, fintek uygulamalarının sermaye piyasalarında bireysel yatırımcıların faaliyetlerini ve dijital etkileşimlerini önemli ölçüde artırdığını göstermektedir. Bu uygulamalar, finansal hizmetlere erişimi demokratikleştirerek bireylerin ve işletmelerin kendi finansal kararları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olmalarını sağlamış, yatırım kararlarının çeşitlenmesine ve sermaye piyasası faaliyetlerinin artmasına katkıda bulunmuştur. Özellikle perakende yatırımcılar arasında dijital bağlantıya doğru yaşanan kayma, sermaye piyasalarının işleyişini dönüştürmüş ve yatırımcıların piyasa ile etkileşim biçimlerini yeniden şekillendirmiştir. Bu sonuçlar, fintek uygulamalarının yalnızca erişim ve etkinliği artırmakla kalmayıp aynı zamanda sermaye piyasalarında dijitalleşmeye dayalı yeni bir yatırım kültürü oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Reshma vd. (2024)'e göre, fintek yenilikleri, hisse senedi piyasası etkinliğini artırmada kritik bir rol oynamaktadır. Yapılan epidemiyolojik analizler, bu teknolojilerin likiditeyi yükselttiğini, işlem maliyetlerini düşürdüğünü ve fiyat oluşumu süreçlerini geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, fintek uygulamaları piyasa şeffaflığını artırarak yatırımcıların daha doğru ve hızlı bilgiye erişmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, bu gelişmelerin beraberinde getirdiği riskler ve düzenleyici gereklilikler göz ardı edilmemelidir. Piyasa oynaklığı, güvenlik açıkları ve düzenleyici uyum sorunları, fintek'in hisse senedi piyasası etkinliği üzerindeki olumlu etkilerini sürdürülebilir kılmak için dikkatle yönetilmesi gereken unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, fintek'in piyasa etkinliğini artırma potansiyeli, ancak risklerin ve düzenlemelerin dengeli bir şekilde ele alınmasıyla tam anlamıyla hayata geçirilebilir.

Shaposhnikova (2024)'ya göre, kapsamlı bir inceleme bulguları, dijitalleşmenin küresel finansal piyasaları köklü biçimde dönüştürdüğünü göstermektedir. Yapay zekâ, blockchain, büyük veri ve bulut bilişim gibi teknolojiler, finansal hizmetlerin ve kurumların işleyişini yeniden şekillendirerek etkinliği ve güvenliği artırmıştır. Özellikle blockchain tabanlı dijital para birimleri ve yapay zekâ destekli analizler, işlem süreçlerini hızlandırmış, piyasa şeffaflığını geliştirmiş ve risk yönetimini güçlendirmiştir. Bu dönüşüm, finansal piyasaların daha erişilebilir ve verimli hale gelmesini sağlarken, aynı zamanda küresel ölçekte finansal inovasyonun hızlanmasına katkıda bulunmuştur. Dolayısıyla dijitalleşme, finansal piyasa dönüşümünün merkezinde yer almakta ve gelecekteki finansal mimarinin temel belirleyicilerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Dzhereleyko vd. (2025)'e göre, dijital ekonomi, finansal piyasalarda etkinliği ve rekabet dinamiklerini güçlendirirken aynı zamanda istikrar ve düzenleme açısından yeni zorluklar da ortaya çıkarmaktadır. Sistematik bir inceleme sonucunda elde edilen bulgular, dijital yeniliklerin işlem verimliliğini artırarak finansal inovasyonu ve piyasa dinamiklerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bununla birlikte, siber güvenlik riskleri ve finansal istikrar üzerindeki olası tehditler, dijital ekonominin sürdürülebilir gelişimi için dikkatle yönetilmesi gereken unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, dijital ekonominin finansal inovasyon, piyasa erişilebilirliği ve rekabet gücü üzerindeki olumlu etkileri, ancak düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi ve risklerin etkin biçimde kontrol altına alınmasıyla kalıcı hale getirilebilir.

Nagaveni vd. (2025)'e göre, fintek, hisse senedi yatırımlarında piyasa erişimini, verimliliği ve şeffaflığı önemli ölçüde geliştirmiştir; ancak bu gelişmeler beraberinde piyasa oynaklığı, güvenlik riskleri ve düzenleyici engeller gibi yeni zorlukları da beraberinde getirmiştir. Kapsamlı bir literatür incelemesine dayanan bulgular, fintek uygulamalarının yatırımcıların piyasaya erişimini kolaylaştırdığını, işlem süreçlerini hızlandırarak verimliliği artırdığını ve bilgi akışını daha şeffaf hale getirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, artan volatilité ve güvenlik açıkları, yatırımcıların risk yönetimi stratejilerini yeniden gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu çelişkili sonuçlar, fintek'in hisse senedi yatırımları üzerindeki etkisinin hem fırsatlar hem de tehditler barındırdığını ortaya koymakta ve düzenleyici çerçevenin bu dönüşüme uyum sağlamasının önemini vurgulamaktadır.

Missaoui vd. (2025)'e göre, ampirik zaman serisi analizine dayalı bulgular, fintek ve teknolojik inovasyonların Afrika hisse senedi piyasaları üzerinde özellikle kriz dönemlerinde güçlü etkiler yarattığını göstermektedir. COVID-19 pandemisi ve Rusya-Ukrayna çatışması sırasında finansal piyasa oynaklığındaki

yayımla (volatility spillover) ve bağlantılılık (connectedness) düzeyleri, fintek ve teknolojik yeniliklerin hisse senedi getirilerini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur. Bu süreçte dijital finansal teknolojiler, piyasa dinamiklerini yeniden şekillendirerek volatilitayı artırmış ve yatırımcı davranışlarını doğrudan etkilemiştir. Sonuçlar, fintek ile teknolojik inovasyonun Afrika hisse senedi piyasalarında kriz dönemlerinde yalnızca etkinlik ve erişilebilirliği değil, aynı zamanda risk ve istikrar boyutlarını da belirgin biçimde dönüştürdüğünü göstermektedir. Dolayısıyla, fintek'in kriz koşullarında piyasa oynaklığı ve sermaye getirileri üzerindeki etkisi, finansal sistemin dayanıklılığı ve düzenleyici politikaların uyum kapasitesi açısından kritik bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır.

Tkachov & Pryiatelchuk (2025)'a göre, yatırım bankacılığında blockchain, yapay zekâ, algoritmik işlem ve finansal teknolojilere yapılan yatırımların maliyetleri azaltma ve finansal istikrarı artırma potansiyeli oldukça yüksektir. Anket ve veri analizine dayalı yöntemlerle elde edilen bulgular, blockchain teknolojisinin işlem maliyetlerini %30 oranında düşürdüğünü ve işlem sürelerini saniyelere indirdiğini göstermektedir. Yapay zekâ uygulamaları maliyetleri %15 azaltırken, algoritmik işlemler toplam işlemlerin %70'ini kapsayarak maliyetleri %30 oranında düşürmüştür. Bu sonuçlar, yatırım bankacılığında maliyet düşüşü, işlem hızının artışı, piyasa likiditesinin güçlenmesi, finansal hizmetlere erişimin kolaylaşması, proje başarı oranlarının yükselmesi ve piyasa değerinin artması gibi çok boyutlu çıktılar üretmektedir. Böylece finansal teknolojilere yapılan yatırımlar, yatırım bankacılığının sürdürülebilirliği ve rekabet gücü açısından kritik bir rol oynamaktadır.

Kumari vd. (2025)'e göre, anket ve veri analizine dayalı bulgular, finansal piyasalarda dijital dönüşümün etkinliği ve erişilebilirliği artırdığını ortaya koymaktadır. Dijital teknolojiler, işlem süreçlerini hızlandırarak piyasa likiditesini güçlendirmiş ve yatırımcıların daha geniş erişim imkânına sahip olmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, bu dönüşüm beraberinde siber güvenlik tehditleri ve düzenleyici riskleri de getirmiştir. Özellikle sektör profesyonelleri, analistler ve yatırımcılar açısından dijitalleşmenin sağladığı verimlilik kazanımları, piyasa istikrarını koruyabilmek için dengeli yönetim ve risk yönetimi stratejileriyle desteklenmelidir. Dolayısıyla, dijital teknolojilerin finansal piyasa etkinliği üzerindeki olumlu etkileri, ancak risklerin dikkatle yönetilmesi ve düzenleyici çerçevenin uyumlu biçimde geliştirilmesiyle sürdürülebilir hale gelebilir.

Dai & Song (2025)'a göre, panel veri analizine dayalı bulgular, Çin'deki A-hisse senedi piyasasında listelenen ticari bankaların dijital dönüşümünün piyasa risk sermayesini azalttığını ve iş performansını iyileştirdiğini göstermektedir. Bankaların dijitalleşme düzeyi arttıkça risk yönetimi daha

etkin hale gelmiş, bu da sermaye tahsisinde verimlilik ve operasyonel başarıya katkı sağlamıştır. Özellikle daha küçük ölçekli bankalar ve sermaye tamponu sınırlı olan kurumlarda dijital dönüşümün etkileri daha güçlü hissedilmiş, bu da dijitalleşmenin rekabet gücünü artırıcı bir unsur olduğunu ortaya koymuştur. Sonuçlar, bankacılık sektöründe dijital dönüşümün yalnızca teknolojik bir yenilik değil, aynı zamanda piyasa riskini azaltan ve iş performansını sürdürülebilir biçimde geliştiren stratejik bir araç olduğunu vurgulamaktadır.

3. Finansal İnovasyon ve Dijital Bankacılığın Para ve Sermaye Piyasalarına Etkileri

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın sermaye ve para piyasaları üzerindeki etkileri, verimlilik, likidite ve fiyatlama üzerindeki etkileri, bankalar ve sermaye tahsisi üzerindeki etkileri ve nihayet yatırımcı davranışları ve piyasa dinamikleri üzerindeki etkileri şeklinde sınıflandırılabilir.

3.1. Verimlilik, Likidite ve Fiyatlama Üzerindeki Etkileri

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın başlıca etkilerini verimlilik, likidite ve fiyatlama şeklinde ifade edebiliriz. Finansal teknolojiler ve dijital bankacılık faaliyetlerinin verimlilik katkısı, finansal işlem maliyetlerinde düşüş ve işlem hızının artması şeklinde olmaktadır. İkinci en belirgin etkisi, piyasa likiditesini yükseltmek ve fiyat oluşumunu iyileştirmesidir. Üçüncü belirgin etkisi, piyasa etkinliğini artırmasıdır.

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın en belirgin etkisi, işlem maliyetleri ve hızı ile ilgilidir. Blok zincir, algoritmik işlem ve dijital ödeme sistemleri uluslararası transfer maliyetlerini yaklaşık üçte bir oranında düşürerek işlem hızını saniyelere indirmektedir. Böylece sermaye piyasalarında takas/uzlaşma verimliliğini artmaktadır (Tkachov & Pryiatelchuk, 2025; Shaposhnikova, 2024).

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın en belirgin ikinci etkisi, likidite ve fiyat oluşumu ile ilgilidir. Algoritmik ve yüksek frekanslı işlemler piyasadaki işlem hacmini ve piyasa likiditesini artırarak adil fiyat oluşumuna katkı sağlamaktadır (Tkachov & Pryiatelchuk, 2025; Reshma vd., 2024; Kumari vd., 2025).

Dijital teknolojilerin bir diğer etkisi ise piyasa etkinliği ile ilgilidir. Algoritmik borsa, robotik-danışmanlar, blok zincir gibi fintek inovasyonları piyasadaki bilgi asimetrisini azaltıp şeffaflığı artırarak borsaların etkinliğini yükseltmektedir (Reshma vd., 2024; Li vd., 2017; Kumari vd., 2025).

3.2. Bankalar ve Sermaye Tahsisi Üzerindeki Etkileri

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın ikinci etkisi, bankalar ve sermaye tahsisi konusunda ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, banka performansı ve risk, fintek-banka etkileşimi ve finansal gelişme temaları ele alınmaktadır.

Banka performansı ve risk kapsamında, dijitalleşmenin, kredi kararlarını veri odaklı hale getirerek riskli sektörlerden daha düşük riskli sektörler sermayenin yeniden tahsisini güçlendirdiği gözlenmektedir. Böylece, bankaların risklerini ve sermaye ihtiyacını azaltmaktadır (Wu vd., 2024; Dai & Song, 2025).

Fintek-banka etkileşimi kapsamında, fintek yatırımlarının bankaların hisse getirilerini olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği saptanmıştır. Piyasaların bazı fintek yatırımlarını kârlılık açısından olumsuz etki yaratabileceğine yönelik tepkileri olabilmektedir (Carlini vd., 2021; Cappa vd., 2022).

Finansal gelişme kapsamında, Avrupa’da dijitalleşmenin, piyasa derinliği ve etkinliğini artırırken aynı zamanda finansal erişimi karmaşık hale getirebildiği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, finansal derinleşme ve kapsayıcılık ilişkisinin paralel olmadığı gözlenmektedir (Ha, 2022).

3.3. Finansal Teknolojiler ve Dijital Bankacılığın Yatırımcı Davranışı ve Piyasa Dinamikleri Üzerindeki Etkileri

Finansal teknolojiler ve dijital bankacılığın üçüncü etkisi, yatırımcı davranışı ve piyasa dinamikleri konusunda gerçekleşmektedir. Bu açıdan, perakende yatırımcı girişi, getiriler ve volatilité, kriz dönemleri alt temaları incelenmektedir.

Perakende yatırımcı girişi bakımından, fintek uygulamaları ve dijital arayüzler, küçük yatırımcılar için sermaye piyasalarına erişimi önemli ölçüde artırarak işlem faaliyetlerini genişletmektedir (Priyadarshi vd., 2024; B.V. & R, 2025; Dzhereleyko vd., 2025).

Getiriler ve volatilité bakımından, fintek haberleri ve ürün lansmanları dijital banka hisselerinde işlem hacmini ve fiyat oynaklığını artırabilmektedir (Jaya, 2024; Missaoui vd., 2025).

Kriz dönemleri bakımından ise, fintek endeksleri ile borsalar arasında kriz zamanlarında güçlü oynaklık yayılımları görülmektedir. fintek uygulamaları, bazı zamanlarda “şok yayıcı”, bazı zamanlarda ise “şok giderici” rolünü oynayabilmektedir (Missaoui vd., 2025).

Tablo 1, finansal inovasyon ve dijital bankacılığın para ve sermaye piyasaları üzerindeki etkilerinin çok boyutlu bir yapı sergilediğini ortaya koymaktadır. Buna göre, işlem altyapısı bakımından dijitalleşme; işlem maliyetlerinin azalması ve işlem sürelerinin kısalması yoluyla piyasa verimliliğini artırmakta, ödeme, takas

ve uzlaşma süreçlerini daha hızlı ve etkin hale getirmektedir. Bununla birlikte, finansal işlemlerin giderek daha fazla dijital sistemler üzerinden yürütülmesi, siber güvenlik risklerini de önemli ölçüde artırmakta; veri güvenliği, sistem sürekliliği ve operasyonel dayanıklılık konularını finansal istikrar açısından kritik hale getirmektedir. Yatırımcı tabanı açısından değerlendirildiğinde, dijital platformlar ve fintek uygulamaları, özellikle perakende yatırımcıların finansal piyasalara erişimini kolaylaştırarak piyasa katılımını genişletmekte ve finansal kapsayıcılığı desteklemektedir. Ancak bu genişleme, aynı zamanda bilgi düzeyi ve deneyimi sınırlı yatırımcıların piyasalara daha yoğun biçimde dahil olması nedeniyle volatilité ve spekülasyon risklerini de beraberinde getirebilmektedir. Son olarak, sermaye tahsisi boyutunda dijitalleşme; veri temelli analizler ve gelişmiş karar mekanizmaları sayesinde risklerin daha isabetli ayrıştırılmasına ve sermayenin daha verimli alanlara yönlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Buna karşılık, dijital finansal hizmetlere erişim bakımından bireyler ve kurumlar arasındaki eşitsizlikler, yani dijital uçurum, bu olumlu etkinin toplumsal düzeyde dengeli biçimde yayılmasını sınırlandırabilmektedir. Dolayısıyla tablo, finansal inovasyon ve dijital bankacılığın piyasalara önemli kazanımlar sağlamakla birlikte, bu kazanımların sürdürülebilirliği için teknolojik, düzenleyici ve kapsayıcılık odaklı politikaların birlikte geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 1: Finansal teknolojilerin sermaye ve para piyasaları üzerindeki etkileri

Etki Alanı	Pozitif Sonuç	Temel Risk
İşlem altyapısı	Maliyet ve süre düşüşü	Siber güvenlik
Yatırımcı tabanı	Perakende erişiminin artması	Volatilité, spekülasyon
Sermaye tahsisi	Daha iyi risk ayrımı	Dijital uçurum

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma, finansal inovasyon ve dijital bankacılığın para ve sermaye piyasalarına etkilerini üç ana kanalda değerlendirmiştir: (i) verimlilik–likidite–fiyatlamaya, (ii) bankalar ve sermaye tahsisi, (iii) yatırımcı davranışı ve piyasa dinamikleri. Elde edilen bulgular, dijitalleşmenin piyasalar üzerinde tek yönlü ve yalnızca “iyileştirici” bir etkiden ziyade, koşullara bağlı olarak fayda–risk dengesini değiştiren, dönüştürücü bir etki yarattığını göstermektedir. Öncelikle, fintek uygulamaları ve dijital bankacılık, işlem maliyetlerini düşürüp işlem hızını artırarak, takas/uzlaşma süreçlerinde verimliliği yükseltmektedir. İkinci olarak, dijitalleşme bankacılık sektöründe kredi kararlarını veri odaklı hale getirerek sermayenin görece daha düşük riskli alanlara yönelmesini güçlendirebilmekte; böylece bankaların risk profilini ve sermaye ihtiyacını azaltabilmektedir. Ancak fintek–banka etkileşimi boyutunda, fintek yatırımlarının piyasa tarafından her

zaman pozitif fiyatlanmadığı; bazı yatırımların kârlılık ve sürdürülebilirlik endişeleri nedeniyle hisse getirileri üzerinde olumsuz algı oluşturabildiği görülmektedir. Bu da dijital dönüşümün bankalar açısından “zorunlu fakat maliyetli” bir stratejik yeniden yapılanma süreci olabildiğine işaret etmektedir. Üçüncü olarak, dijital arayüzler ve fintek uygulamaları sermaye piyasalarına perakende yatırımcı girişini hızlandırmakta; piyasa katılımını genişleterek işlem faaliyetlerini artırmaktadır.

Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, fintek ve dijital bankacılığın para ve sermaye piyasalarına etkileri açısından üç temel tartışma noktası öne çıkmaktadır: Birincisi, işlem maliyetlerinin düşmesi, hızın artması ve bilgi asimetrisinin azalması piyasa etkinliğini artırırken, aynı teknolojik altyapı, özellikle algoritmik işlem yoğunluğu ve haber-akış duyarlılığı üzerinden kısa vadeli oynaklığı yükseltebilir. İkincisi, veri temelli kredi süreçleri risk yönetimini güçlendirebilir ve sermaye tahsisini daha rasyonel hale getirebilir. Ancak fintek yatırımlarının banka değerlemesine etkisi her zaman pozitif olmayabilir. O yüzden, dijitalleşme “tek başına” bir değer yaratma garantisi değil; doğru stratejiyle değer üreten bir kapasitedir. Son olarak, dijital kanallar erişimi genişletebilir; fakat ürün çeşitliliği, hız ve algoritmik yönlendirme gibi faktörler, özellikle deneyimsiz yatırımcılar için finansal kararları daha karmaşık hale getirebilir.

Çalışmanın en önemli sınırlılığı literatür temelli bir çalışma olmasıdır. Gelecek çalışmaların ülke bazında (ör. Türkiye bazlı ampirik bir çalışma), farklı regülasyon ve altyapı koşullarının etkilerini, algoritmik işlem yoğunluğu, perakende yatırımcı oranı gibi göstergelerle nedensellik ilişkilerini, finansal teknoloji ile ilgili şokların kriz dönemlerinde hangi koşullarda şok yayıcı / şok emici olduğunu, dijital bankaların iş modeli ile hisse volatilitesi arasındaki bağı ampirik olarak test etmesi, bulguların genellenebilirliğini güçlendirecektir.

Sonuç olarak, finansal inovasyon ve onun bir parçası olarak kabul edilen dijitalleşme, para ve sermaye piyasalarından oluşan finansal piyasalarda hizmet etkinliğini her geçen gün daha fazla artırmaktadır. Piyasalarda ortaya çıkan bu etkinlik artışı, finansal ürünlere erişebilirliği ve likiditeyi olumlu etkilemektedir. Bununla birlikte, finansal inovasyon ve dijitalleşmenin piyasalarda volatilité düzeyini, siber saldırılara maruz kalma riskini ve finansal ürünlere erişimde birtakım eşitsizliklere yol açma olasılıkları gibi bazı sorunların da dikkate alınmasında yarar vardır.

Kaynakça

- Nagaveni, B.V., & Kumara, M.R. (2025). The Impact of Fintek on Stock Market Investment: Opportunities and Challenges. *IOSR Journal of Business and Management*. <https://doi.org/10.9790/487x-conf2933>
- Cappa, F., Collevocchio, F., Oriani, R., & Peruffo, E. (2022). Banks responding to the digital surge through Open Innovation: stock market performance effects of M&As with fintek firms. *Journal of Economics and Business*. <https://doi.org/10.1016/j.jeconbus.2022.106079>
- Carlini, F., Gaudio, B., Porzio, C., & Previtali, D. (2021). Banks, Fintek and stock returns. *Finance Research Letters*. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2021.102252>
- Dai, W., & Song, L. (2025). Bank Digital Transformation and Market Risk Mitigation: A Perspective From Economic Capital. *International Journal of Finance & Economics*. <https://doi.org/10.1002/ijfe.3163>
- Dzhereleyko, S., Pysarenko, N., Poltinina, O., Nesterenko, O., & Kolomiets, V. (2025). Digital Economy and Its Effect on Financial Market Structures: Analyzing Key Trends And Future Opportunities. *International Journal of Accounting and Economics Studies*. <https://doi.org/10.14419/9gya2n94>
- Ha, L. (2022). Effects of digitalization on financialization: Empirical evidence from European countries. *Technology in Society*. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101851>
- Jaya, A. (2024). How Do Fintek and Digital Banking Affect Indonesia Digital Bank Share Prices and Trading Volumes?. *Revenue Journal: Management and Entrepreneurship*. <https://doi.org/10.61650/rjme.v2i2.222>
- Kumari, V., Jha, S., Thakur, P., & Singh, A. (2025). The Dynamics of Financial Market in The Digital Age. *Interantional Journal of Scientific Research in Engineering and Management*. <https://doi.org/10.55041/ijrsrem43310>
- Li, Y., Spigt, R., & Swinkels, L. (2017). The impact of Fintek start-ups on incumbent retail banks' share prices. *Financial Innovation*, 3, 1-16. <https://doi.org/10.1186/s40854-017-0076-7>
- Missaoui, I., Shah, W., & Rejeb, A. (2025). Impact of Fintek and technological innovation on African stock returns: fresh insights from crisis. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. <https://doi.org/10.1108/jfra-10-2024-0716>
- Priyadarshi, A., Singh, P., Dawadi, P., Dixit, A., & Prasad, D. (2024). Role of Fintek Apps in Increasing Investment Decisions: A Study on the Capital Market. *Financial Markets, Institutions and Risks*. [https://doi.org/10.61093/fmir.8\(2\).186-197.2024](https://doi.org/10.61093/fmir.8(2).186-197.2024)
- Reshma, M., Jahnavi, B., Cherishma, A., & Hope, T. (2024). The Impact of Fintek Innovations on Stock Market Efficiency. *International Journal of Advanced Multidisciplinary Research and Studies*. <https://doi.org/10.62225/2583049x.2024.4.6.3410>

- Shaposhnikova, I. (2024). The impact of digitalization on the transformation of global financial markets. *Ways to Improve Construction Efficiency*. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53\(2\).112-122](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53(2).112-122)
- Tashtamirov, Magomed (2023). Financial Innovation and Digital Technology in the Banking System: An Institutional Perspective. *SHS Web of Conferences* 172, 02004 (2023). <https://doi.org/10.1051/shsconf/202317202004>
- Tkachov, Z., & Pryiatelchuk, O. (2025). Investment banking innovations as a response to current threats to sustainable development. *Economics of Development*. <https://doi.org/10.63341/econ/2.2025.122>
- Wu, S., Tian, H., & Aden, E. (2024). Bank Digitalization and Capital Reallocation. *Journal of Business Ethics*, 199, 583 - 601. <https://doi.org/10.1007/s10551-024-05844-3>

